

Forslag om at stoppe modregningen af EU-forskningsmidler

Hvorfor er der behov for ændringer?

Danmark bør have de højeste ambitioner for at deltage i EU's forsknings- og innovationsprogrammer. Som en lille nation, der i høj grad lever af at skabe vækst og arbejdspladser baseret på forskningsbaserede løsninger, bør vi gøre alt for at være en del af de bedste forsknings- og udviklingsmiljøer i Europa. Samtidig har vi en naturlig interesse i, at EU bidrager mest muligt til at finansiere dansk forskning og innovation.

Desværre medfører den nuværende beregningsmetode i forhold til 1 pct-målsætningen for forskningsinvesteringerne, at et øget hjemtag af forskningsmidler fra EU ikke giver flere penge til forskningen i Danmark. Det reducerer bare statens investeringer i forskning.

Det mindsker danske forskningsinstitutioners og erhvervsorganisationers incitament til at øge deres deltagelse og engagement i de europæiske forskningsprogrammer. Konsekvensen er mindre forskning og mindre internationalt samarbejde.

Hvor kommer udfordringen fra?

De penge, som universiteter, private virksomheder og øvrige forskningsinstitutioner tiltrækker fra EU's forskningsprogrammer til deres projekter, indgår som en del af det offentlige forskningsbudget. Det betyder konkret, at når der på de årlige finanslove budgetteres med, at det offentlige forskningsbudget skal udgøre 1 pct. af BNP, så tæller hjemtaget af EU's forskningsmidler også med i forhold til målsætningen.

Hvis danske aktører øger deres hjemtag, så vil det udgøre en større andel af 1 pct.-målsætningen. Staten vil så reducere sine investeringer i forskning tilsvarende, da der nu er behov for færre statslige midler for at nå målsætningen.

En dårlig incitamentsstruktur for øget internationalt forskningssamarbejde

Forskningsinstitutionerne bruger i dag mange ressourcer på EU-ansøgninger, og institutionernes engagement bliver løbende afvejet i forhold til de samlede økonomiske konsekvenser og gevinsterne ved at indgå i internationalt forskningssamarbejde.

Med den nuværende beregningsmodel har de danske forskningsinstitutioner ikke noget tydeligt incitament til at understøtte et øget engagement i EU's programmer. Samtidig har erhvervsorganisationerne også et begrænset incitament til at vejlede deres virksomheder i forhold til at deltage i EU's programmer, da et øget hjemtag kan reducere nationale puljer og programmer.

Forslag til en model for ændret modregning

Det foreslås, at beregningsgrundlaget for 1 pct.-målsætningen ændres, så kun det bidrag, som Danmark giver til EU's forskningsprogrammer, tæller med i forskningsbudgettet. De penge, som forskningsinstitutioner og virksomheder derudover tiltrækker, modregnes ikke.

Dermed vil det statslige forskningsbudget øges med forskellen på Danmark hjemtag af EU-forskningsmidler og Danmarks bidrag til EU-forskningsprogrammer. Disse penge vil Folketinget kunne disponere til nye forsknings- og innovationsaktiviteter, herunder internationalt samarbejde. En ændring af beregningsmetoden vil således også medføre et større ambitionsniveau for dansk forskning.

Ændringen af beregningsgrundlaget bør ske hurtigst muligt, fx fra og med finansloven for 2025.

Hvad kræver det at ændre modregningen?

Der er brug for en politisk beslutning om, at Finansministeriet ændrer sin opgørelsesmetode af det offentlige forskningsbudget, så det fremadrettet er skøn for Danmarks bidrag til EU's forskningsprogrammer, der indgår i beregningen af BNP-målet, og ikke forskernes hjemtag af EU-midler.

Tabel 1: Sammenligning af det forventede hjemtag fra og det beregnede bidrag til EU's forskningsprogrammer (opdateret)

Mio. kr. (2024-pl)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
A) Forventet hjemtag fra EU's forskningsprogrammer	1.942	1.867	2.015	2.130	2.287	2.431	2.000	2.429	2.616	2.813	2.676	2.781	2.889
B) Beregnet bidrag til EU's forskningsprogrammer	1.465	1.711	1.697	1.831	1.683	1.844	1.724	2.298	2.559	2.427	2.321	2.388	2.442
Difference	-477	-156	-318	-299	-604	-587	-276	-131	-57	-386	-355	-393	-488

Kilde: UFM, uddannelses- og forskningsminister Christina Egelunds svar til Stinus Lindgreen, alm. del spørgsmål 236, folketingsår 2023-2024, 13. oktober 2023.

Danmark har ikke noget særskilt bidrag til EU's forskellige forskningsprogrammer, fx Horizon Europe. Programmerne finansieres af det samlede EU-budget (og af ikke EU-lande, som indgår i forskningssamarbejdet). Det kan dermed ikke entydigt opgøres, hvad der er den danske andel af finansieringen af EU's forskningsmidler. Derfor er der tale om et skøn fra UFM.